

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [EVGENI TANCHEV]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 26. jūlijā¹

Lieta C-277/16

Polkomtel sp. z o.o.
pret
Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

(*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Elektronisko komunikāciju tīkli un pakalpojumi – Direktīva 2002/21/EK (pamatdirektīva) – Direktīva 2002/19/EK (piekļuves direktīva) – Balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas pakalpojuma sniegšana vairumtirdzniecībā mobilajos tīklos – Pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām – Cenas, kuras ir noteiktas zemākas par izmaksām, kas radušās operatoram, sniedzot savienojuma pabeigšanas pakalpojumu – Tirgus analīze

1. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) aicina Tiesu precizēt, ciktāl un ar kādiem nosacījumiem Direktīvā 2002/19/EK (turpmāk tekstā – “piekļuves direktīva”)² valsts regulatīvajām iestādēm (turpmāk tekstā – “VRI”) ir atļauts kontrolēt cenas, ko telekomunikāciju operatori piemēro par piekļuves un savstarpēja savienojuma pakalpojumu sniegšanu.

2. Šajā lietā aplūkotais pakalpojums ir balss izsaukuma savienojuma pabeigšana vairumtirdzniecībā mobilajos tīklos. Ja mobilā tīkla abonents zvina cita mobilā tīkla abonentam, izsaucēja puse zvina izsaucamās puses tīklam. Balss izsaukuma savienojuma pabeigšana vairumtirdzniecībā ir pakalpojums, kas nepieciešams, lai “pabeigtu” šī zvina savienojumu izsaucamās puses tīklā. Eiropas Savienībā savienojuma pabeigšanas maksu nosaka izsaucamais tīkls un samaksā izsaucēja tīkls. Tāpēc galvenā problēma konkurences aspektā ir augstās savienojuma pabeigšanas cenas, kuras ir jānosedz tiešajiem lietotājiem, maksājot augstāku maksu par zvanišanu³.

3. Tādēļ piekļuves direktīvas 13. pantā ir paredzētas VRI pilnvaras noteikt cenu kontroles pasākumus attiecībā uz savstarpēja savienojuma pakalpojumiem. Tomēr cenu kontroles pasākumi var tikt noteikti tikai attiecībā uz operatoru, kas izraudzīts kā tāds operators, kuram ir būtiska ietekme tirgū, pamatojoties uz tirgus analīzi, kas veikta saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK (turpmāk tekstā –

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva) (OV 2002, L 108, 7. lpp.).

³ Skat. Komisijas 2009. gada 7. maija Ieteikuma par savienojuma pabeigšanas tarifu reglamentāciju fiksētajos un mobilajos tīklos Eiropas Savienībā (2009/396/EK) (turpmāk tekstā – “Ieteikums par savienojuma pabeigšanas tarifiem”) (OV 2009, L 124, 67. lpp.) preambulas 7. apsvērumu. Skat. arī Marini Balestra, F. *Manuale di diritto europeo e nazionale delle comunicazioni elettroniche*, CEDAM, 2013, 86. un 87. lpp., un O'Regan, M. (izd.), *Telecommunications, Broadcasting and the Internet. EU Competition Law and Regulation*, 3. izdevums. Sweet & Maxwell, 2010, 4-010. punkts.

“pamatdirektīva”) ⁴ 16. pantu, un tikai gadījumā, ja šis operators “var paturēt cenas pārmērīgi augstā līmenī vai piemērot cenu ierobežojumus, kaitējot [tiešajiem] lietotājiem”. It īpaši atbilstoši piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktam ar cenu kontroles pasākumiem var tikt paredzēti “pienākumi par cenu orientāciju uz izmaksām”.

4. Šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatjautājums ir par to, vai, nosakot pienākumu par cenu orientāciju uz izmaksām, VRI operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, var tikt uzlikts pienākums cenas noteikt zemākas par izmaksām, kuras tam radušās, sniedzot savienojuma pabeigšanas pakalpojumus. Tiesai it īpaši tiek jautāts, cik bieži pēc tam, kad šādas cenas ir noteiktas, VRI var pieprasīt tās koriģēt, un kāda procedūra šajā ziņā ir jāievēro.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

5. Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 16. pantu:

“Darījumdarbības brīvību atzīst saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi.”

6. Pamatdirektīvas 8. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina to, ka, veicot šajā direktīvā un īpašajās direktīvās noteiktos reglamentējošos uzdevumus, valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes veic visus pamatotos pasākumus, kas ir vērsti uz 2., 3. un 4. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanu. Šādi pasākumi ir proporcionāli minētajiem mērķiem.

[..]

2. Valsts pārvaldes iestādes veicina konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu, elektronisko komunikāciju pakalpojumu un saistīto iekārtu un pakalpojumu nodrošināšanā, *inter alia*:

[..]

b) nodrošinot, ka nepastāv konkurences kropļošana vai ierobežošana elektronisko komunikāciju nozarē;

c) veicinot efektīvas investīcijas infrastruktūrā un veicinot novitātes [..]

[..].”

7. Pamatdirektīvas 16. pantā ir paredzēts:

“1. Cik vien iespējams drīz pēc rekomendācijas vai jebkādu tās atjauninājumu pieņemšanas valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes veic attiecīgo tirgu analīzi, iespēju robežās ņemot vērā vadlīnijas. Dalībvalstis nodrošina, ka šī analīze attiecīgos gadījumos ir veikta sadarbībā ar valsts kompetentajām iestādēm.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.).

2. Ja valsts pārvaldes [regulatīvajai] iestādei saskaņā ar Direktīvas 2002/22/EK (universālā pakalpojuma direktīva) 16., 17., 18. vai 19. panta vai [piekļuves direktīvas] 7. vai 8. panta prasībām ir jānosaka, vai uzlikt, saglabāt, grozīt vai atsaukt pienākumus uzņēmumiem, tā, pamatojoties uz tās šā panta 1. punktā minēto tirgus analīzi, nosaka, vai attiecīgais tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs.

3. Ja valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde secina, ka tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs, tā neuzliek vai nepatur nekādus īpašos reglamentējošos pienākumus, kas minēti šā panta 2. punktā. Gadījumos, kad nozarei īpaši reglamentējoši pienākumi jau pastāv, tā atsauc šādus pienākumus, kas uzlikti uzņēmumam attiecīgajā tirgū. Personām, kuras ietekmējusi šāda pienākumu atsauksana, dod piemērotu paziņošanas termiņu.

4. Ja valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde nosaka, ka tirgus nav efektīvi konkurētspējīgs, tā nosaka uzņēmumus, kam ir būtiska ietekme minētajā tirgū saskaņā ar 14. pantu, un valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde šādiem uzņēmumiem uzliek atbilstīgus īpašus reglamentējošus pienākumus, kas minēti šā panta 2. punktā, vai patur vai groza šādus pienākumus, ja tādi jau pastāv.

[..]”

8. Piekļuves direktīvas 8. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina to, ka valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes ir tiesīgas uzlikt pienākumus, kas noteikti 9. līdz 13. pantā.

2. Ja operators saskaņā ar [pamatdirektīvas] 16. pantu veiktās tirgus analīzes rezultātā ir izraudzīts kā tāds operators, kuram ir būtiska ietekme konkrētā tirgū, valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes atbilstīgi uzliek pienākumus, kas minēti šīs direktīvas 9. līdz 13. pantā.

[..]

4. Saskaņā ar šo pantu uzliktie pienākumi ir pamatoti ar noteiktās problēmas raksturu un ir samērīgi un attaisnojami, ņemot vērā mērķus, kas noteikti saskaņā ar [pamatdirektīvas] 8. pantu. Šādus pienākumus uzliek tikai pēc apspriešanās saskaņā ar minētās direktīvas 6. un 7. pantu.

[..]”

9. Piekļuves direktīvas 13. pantā ir paredzēts:

“1. Valsts pārvaldes [regulatīvā] iestāde saskaņā ar 8. panta noteikumiem var uzlikt pienākumus attiecībā uz izmaksu segšanu un cenu kontroli, ieskaitot pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām un pienākumus attiecībā uz izmaksu uzskaites sistēmām, lai nodrošinātu savstarpējā savienojuma un/vai piekļuves īpašus veidus, situācijās, kad tirgus analīze parāda, ka efektīvas konkurences trūkums nozīmē to, ka attiecīgais operators var paturēt cenas pārmērīgi augstā līmenī vai piemērot cenu ierobežojumus, kaitējot [tiešajiem] lietotājiem. Valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes ņem vērā investīcijas, ko veicis operators, un ļauj tam gūt samērīgu peļņu no attiecīgā ieguldītā kapitāla, ņemot vērā iesaistītos riskus.

2. Valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes nodrošina to, ka izmaksu segšanas mehānisms vai cenu metodoloģija, kas ir atļauta, veicina efektivitāti un ilgstošu konkurenci un palielina patērētāju labumu. Šajā sakarā valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes var arī ņemt vērā cenas, kas ir pieejamas salīdzināmos konkurences tirgos.

3. Ja operatoram ir pienākums attiecībā uz cenu orientāciju uz to izmaksām, attiecīgais operators pierāda, ka cenas veidojas no izmaksām, ieskaitot saprātīgu peļņu par investīcijām. Lai aprēķinātu efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksas, valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes var izmantot izmaksu uzskaites metodes neatkarīgi no tām, kuras izmanto uzņēmums. Valsts pārvaldes [regulatīvās] iestādes var pieprasīt operatoram sniegt savu cenu pilnīgu pamatojumu un vajadzības gadījumā var pieprasīt koriģēt cenas.

[..]”

B. Polijas tiesības

10. 2004. gada 16. jūlija Telekomunikāciju likuma⁵ šai lietai piemērojamajā redakcijā (turpmāk tekstā – “PT”) 40. pantā ir noteikts:

“1. [Elektroniskās komunikācijas biroja] vadītājs atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti 24. panta 2. punkta a) apakšpunktā, operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, var uzlikt pienākumu maksu par piekļuvi telekomunikāciju tīklam noteikt, pamatojoties uz segtajām izmaksām.

2. Operators, kuram tiek uzlikts 1. punktā noteiktais pienākums, iesniedz [Elektroniskās komunikācijas biroja] vadītājam pamatojumu par maksas apmēru, kas noteikts, pamatojoties uz segtajām izmaksām.

3. Lai izvērtētu 1. punktā minētā operatora noteiktā maksas apmēra pareizību, [Elektroniskās komunikācijas biroja] vadītājs var ņemt vērā maksas apmēru vai noteikšanas metodi salīdzināmos konkurences tirgos vai citas šādu maksu apmēra pareizības vērtēšanas metodes.

4. Gadījumā, ja, veicot 3. punktā minēto vērtējumu, tiek konstatēts, ka operatora noteiktās maksas apmērs nav pareizs, [Elektroniskās komunikācijas biroja] vadītājs nosaka maksas apmēru vai tās augstāko vai zemāko robežu, izmantojot 3. punktā minētās metodes, ņemot vērā vajadzību veicināt efektivitāti un ilgstošu konkurenci, kā arī nodrošināt maksimālo labumu tiešajiem lietotājiem.”

II. Fakti, pamattiesvedība un prejudiciālie jautājumi

11. Ar 2006. gada 19. jūlija lēmumu⁶, kas pieņemts atbilstoši PT 40. pantam, *Prezes Urzēdu Komunikacji Elektronicznej* (Elektroniskās komunikācijas biroja vadītājs, turpmāk tekstā – “UKE vadītājs”) atzina telekomunikāciju operatoru *Polkomtel Sp. z o.o.* (turpmāk tekstā – “Polkomtel”) par tādu, kuram ir būtiska ietekme tirgū saistībā ar balss izsaukuma savienojuma pabeigšanu tā publiskajā mobilajā tīklā. Līdz ar to *Polkomtel* tika uzlikts pienākums noteikt tarifus par savienojuma mobilajā tīklā pabeigšanas pakalpojuma sniegšanu (“mobile termination rate”, turpmāk tekstā – “MTR tarifs”), pamatojoties uz segtajām šo pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Minētais lēmums vēl joprojām ir spēkā.

12. Tiesas sēdē, atbildot uz Tiesas jautājumu, UKE vadītājs paskaidroja, ka 2007. gadā UKE pieņēma lēmumu par MTR tarifa noteikšanu *Polkomtel* nākamajiem trim gadiem, proti, līdz 2010. gada maijam. Saskaņā ar šo lēmumu *Polkomtel* MTR tarifs tika noteikts 0,44 Polijas zloti (PLN) minūtē. Tomēr tam šajā trīs gadu laikposmā bija pakāpeniski jāsamazinās.

5 *Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne* (Dz.U. Nr 171, poz. 1800, ar grozījumiem).

6 Kā to savos rakstveida apsvērumos, kā arī, atbildot uz Tiesas jautājumu tiesas sēdē, norādīja UKE vadītājs.

13. Tiesas sēdē *UKE* vadītājs vēl paskaidroja, ka 2008. gadā *UKE* tomēr pieņēma vēl vienu lēmumu, ar ko noteica *MTR* tarifu *Polkomtel* (turpmāk tekstā – “2008. gada lēmums par *MTR* tarifu”). Saskaņā ar šo lēmumu *MTR* tarifs tika noteikts PLN 0,33 minūtē attiecībā uz 2008. gada trešo ceturksni, PLN 0,21 minūtē attiecībā uz 2009. gada pirmo pusgadu un PLN 0,1677 minūtē, sākot no 2009. gada trešā ceturkšņa.

14. Tiesas sēdē gan *UKE* vadītājs, gan *Polkomtel* norādīja, ka *Polkomtel* prasīja atcelt 2008. gada lēmumu par *MTR* tarifu Polijas tiesās un ka šis lēmums tika atcelts.

15. Visbeidzot, pēc tam, kad *Polkomtel* iesniedza savas izmaksas apliecinātos datus, 2009. gada 9. decembrī *UKE* vadītājs pieņēma lēmumu noteikt *Polkomtel* *MTR* tarifu PLN 0,1677 minūtē⁷ (turpmāk tekstā – “2009. gada lēmums par *MTR* tarifu”). Tādējādi ar šo lēmumu noteiktais *MTR* tarifs atbilst tarifam, kas noteikts ar 2008. gada lēmumu par *MTR* tarifu attiecībā uz 2009. gada trešo ceturksni.

16. 2009. gada lēmumā par *MTR* tarifu *UKE* vadītājs pārbaudīja *Polkomtel* iesniegtos izmaksas apliecinātos datus. Viņš uzsvēra, ka atbilstoši *PT* 40. pantam var tikt segtas visas izmaksas, kuras radušās operatoram (savukārt citā *PT* normā, 39. pantā, ir paredzēts, ka var tikt segtas tikai tādas izmaksas, ko operators ir pamatojis). Viņš konstatēja, ka izmaksas, kas radušās *Polkomtel* saistībā ar konkrētā pakalpojuma sniegšanu, ir PLN 0,1690 minūtē.

17. Tomēr *UKE* vadītājs nenoteica *Polkomtel* *MTR* tarifu PLN 0,1690 minūtē. Tas tā bija tādēļ, ka saskaņā ar *PT* 40. panta 3. un 4. punktu viņš nolēma *Polkomtel* *MTR* tarifu aprēķināt, pamatojoties uz vidējo *MTR* tarifu trim vēsturiskajiem operatoriem, proti, *Polkomtel*, *Orange* un *T-Mobile*. *MTR* tarifs *Orange* tīklam tika noteikts PLN 0,1676 minūtē, bet *T-Mobile* tīklam – PLN 0,1667 minūtē. Tādējādi 2009. gada lēmumā par *MTR* tarifu *UKE* vadītājs *Polkomtel* noteica tarifu PLN 0,1677 minūtē.

18. *Polkomtel* apstrīdēja 2009. gada lēmumu par *MTR* tarifu *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas Apgabaltiesa, Polija). Ar 2013. gada 27. maija spriedumu *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas Apgabaltiesa) grozīja apstrīdēto lēmumu. Tā noteica *Polkomtel* *MTR* tarifu PLN 0,1690 minūtē, proti, izmaksu līmeni, ko *Polkomtel* ir sedzis saistībā ar konkrētā savienojuma pabeigšanas pakalpojuma sniegšanu. *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas Apgabaltiesa) uzskata, ka gadījumā, ja operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, tiek uzlikts *PT* 40. pantā minētais pienākums, *UKE* vadītājs nevar koriģēt operatora iesniegto *MTR* tarifu tā, lai noteiktu tā apmēru, kas būtu zemāks par faktiski segtajām konkrētā pakalpojuma sniegšanas izmaksām.

19. Gan *Polkomtel*, gan *UKE* vadītājs par *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas Apgabaltiesa) spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa). Ar 2014. gada 7. maija spriedumu *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa) apmierināja *UKE* vadītāja apelācijas sūdzību un noraidīja *Polkomtel* apelācijas sūdzību. *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa) uzskatīja, ka gadījumā, ja *PT* 40. pantā minētais pienākums tiek uzlikts operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, *UKE* vadītājs var noteikt *MTR* tarifu apmērā, kas būtu zemāks par izmaksām, kas radušās šim operatoram, ar nosacījumu, ka tas veicina efektivitāti un ilgstošu konkurenci, kā arī nodrošina maksimālu labumu tiešajiem lietotājiem. Šajā ziņā *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa) pamatojās uz piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktu, kurā ir paredzēts, – tas, ka cenas ir orientētas uz izmaksām, ir jāpierāda operatoram. Līdz ar

⁷ Vēlos norādīt, ka tiesas sēdē *UKE* vadītājs atzina, ka 2008. gada lēmuma par *MTR* tarifu projekts netika paziņots Komisijai. Savukārt, kā ir norādīts iesniedzējtiesas nolēmumā, 2009. gada lēmums par *MTR* tarifu tika pieņemts, ievērojot pamatdirektīvas 7. pantā paredzēto procedūru (skat. Komisijas 2009. gada 28. oktobra lēmumu lietā PL/2009/0991, C(2009)8536, *SG-Greffe* (2009) D/8051: Savienojumu pabeigšana atsevišķos mobilajos tīklos – informācija par cenu kontroles līdzekļiem).

to, ja operators neizpilda šo pienākumu, attiecīgā VRI var pieņemt lēmumu noteikt *MTR* tarifu. Turklāt, pēc *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa) uzskatiem, lai *UKE* vadītājs varētu izmantot savas regulatīvās pilnvaras, viņš *Polkomtel* var uzlikt pienākumu katru gadu iesniegt sava *MTR* tarifa pamatojumu.

20. *Polkomtel* par *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšavas Apelācijas tiesa) spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa).

21. *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai:

- “1) Vai [piekļuves direktīvas] 13. pants tā sākotnējā redakcijā, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, tiek uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, valsts regulatīvā iestāde, lai veicinātu efektivitāti un ilgstošu konkurenci, par pakalpojumu, uz ko attiecas šāds pienākums, var noteikt cenu, kas ir zemāka par šā pakalpojuma sniegšanas izmaksām, kas ir radušās operatoram un ko valsts regulatīvā iestāde ir pārbaudījusi un atzinusi par izmaksām, kuras ir cēloņsakarībā ar šo pakalpojumu?
- 2) Vai 13. panta 3. punkts kopsakarā ar 8. panta 4. punktu [piekļuves direktīvā] tā sākotnējā redakcijā, skatīti kopā ar [Hartas] 16. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts regulatīvā iestāde operatoram, kam ir pienākums noteikt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, var uzlikt pienākumu ik gadu noteikt cenu, pamatojoties uz aktuālākajiem datiem par izmaksām, un pirms šīs cenas piemērošanas uzsākšanas iesniegt valsts regulatīvajai iestādei šādi noteikto cenu kopā ar izmaksu pamatojumu pārbaudes veikšanai?
- 3) Vai [piekļuves direktīvas] 13. panta 3. punkts tā sākotnējā redakcijā, skatīts kopā ar [Hartas] 16. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts regulatīvā iestāde operatoram, kuram ir pienākums noteikt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, var pieprasīt koriģēt cenu tikai tad, ja operators vispirms nosaka cenas apmēru un sāk to piemērot, vai arī tad, ja operators piemēro cenu apmērā, ko iepriekš ir noteikusi valsts regulatīvā iestāde, bet no izmaksu pamatojuma par nākamo ziņošanas laikposmu izriet, ka valsts regulatīvās iestādes iepriekš noteiktā cena ir augstāka par operatora radušos izmaksu apmēru?”

22. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Polkomtel*, *UKE* vadītājs, Itālijas Republika, Nīderlandes Karaliste un Polijas Republika, kā arī Eiropas Komisija. *Polkomtel*, *UKE* vadītājs, Polijas Republika, kā arī Eiropas Komisija sniedza mutvārdu paskaidrojumus 2017. gada 11. maija tiesas sēdē.

III. Vērtējums

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

23. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai piekļuves direktīvas 13. pants, skatīts kopsakarā ar šīs direktīvas 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka VRI var uzlikt operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, pienākumu noteikt cenas apmērā, kas ir zemāks par operatora segtajām konkrētā pakalpojuma sniegšanas izmaksām, ko ir pārbaudījusi šī iestāde.

24. Vēlos norādīt, ka 2009. gada lēmumā par *MTR* tarifu *UKE* vadītājs pārbaudīja datus, ko *Polkomtel* bija iesniedzis sava *MTR* tarifa pamatojumam, un konstatēja, ka saistībā ar balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniegšanu savā mobilajā tīklā *Polkomtel* ir radušās izmaksas PLN 0,1690 minūtē. Tomēr, pamatojoties uz to, ka ir jāveicina efektivitāte un ilgstoša konkurence, ar šo lēmumu *Polkomtel* *MTR* tarifs tika noteikts PLN 0,1677 minūtē, proti, apmērā, kas ir zemāks par šī

operatora segtajām izmaksām. Tā kā *MTR* tarifs attiecībā uz diviem citiem vēsturiskajiem operatoriem, *Orange* tīklu un *T-Mobile* tīklu, tika noteikts, attiecīgi, EUR 0,1676 minūtē un PLN 0,1667 minūtē, *Polkomtel MTR* tarifs tika noteikts, ņemot vērā vidējo visiem trim vēsturiskajiem operatoriem noteikto *MTR* tarifu.

25. *Polkomtel* apgalvo, ka operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, nevar tikt uzlikts pienākums noteikt cenas, kas ir zemākas par izmaksām, kuras ir radušās saistībā ar konkrētā pakalpojumu sniegšanu. Piekļuves direktīvas 13. pantā nav paredzēts, ka cenas var tikt noteiktas zemākas par izmaksām. Šī panta 1. punktā noteiktais pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām esot paredzēts, lai vienkārši izvairītos no pārmērīgi augstu cenu noteikšanas. *Polkomtel* arī apgalvo, ka piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzēts, ka operatoram ir jāpierāda cēloņsakarība starp konkrētajām izmaksām un sniegto pakalpojumu. Tajā nav paredzēts, ka tam būtu jāpierāda, ka tās ir efektīva operatora izmaksas.

26. *UKE* vadītājs apgalvo, ka *VRI* operatoram, kuram ir būtiska ietekme, var tikt uzlikts pienākums noteikt cenas, kas ir zemākas par izmaksām, kuras ir radušās saistībā ar konkrētā pakalpojuma sniegšanu. Piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā ir atļauts *VRI* uzlikt pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām. Šīs direktīvas 13. panta 2. un 3. punktā esot norāde attiecīgi uz efektivitātes un ilgstošas konkurences veicināšanu un efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Pamatdirektīvas 8. pantā esot arī norāde uz konkurences veicināšanu. Līdz ar to operatoram, kuram ir būtiska nozīme tirgū, varot tikt uzlikts pienākums noteikt cenas, kas ir zemākas par izmaksām, kuras tam radušās, ja šīs izmaksas pārsniedz tās izmaksas, ko ir sedzis efektīvs operators, sniedzot šo pakalpojumu.

27. Itālijas un Polijas valdības, kā arī Komisija ir vienprātis ar *UKE* vadītāja nostāju. Nīderlandes valdība nav iesniegusi apsvērumus par pirmo prejudiciālo jautājumu.

28. Manuprāt, piekļuves direktīvas 13. pants, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai veicinātu efektivitāti, *VRI* operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, var tikt uzlikts pienākums noteikt konkrētā pakalpojuma sniegšanas cenu zemāku par izmaksām, kuras ir radušās šim operatoram, sniedzot šo pakalpojumu.

29. Piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā ir paredzēts, ka *VRI* operatoram, kuram ir būtiska ietekme tirgū, var tikt uzlikti “pienākum[i] attiecībā uz izmaksu segšanu un cenu kontroli, ieskaitot pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām”.

30. Jēdziens “orientācija uz izmaksām” nav definēts piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā. Pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām” varētu būt pienākums noteikt cenas līmeni, kas ir vienāds ar to izmaksu apmēru, kuras ir radušās attiecīgajam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu (šādā gadījumā cenas ir “orientētas uz izmaksām” tajā ziņā, ka tās ir vienādas ar radušos izmaksu apmēru). Tas varētu būt arī pienākums noteikt cenas tādā līmenī, kas ne tikai nosedz visas radušās izmaksas, bet arī atļauj nelielu peļņas likmi (šādā gadījumā cenas ir “orientētas uz izmaksām” tajā ziņā, ka tās tikai nedaudz pārsniedz radušās izmaksas). Visbeidzot, tas varētu būt pienākums noteikt cenas tādā līmenī, ar kuru netiek segtas visas izmaksas, kuras radušās attiecīgajam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, bet kuras sedz izmaksas, kuras ir radušās efektīvam operatoram, sniedzot šo pakalpojumu, ar vai bez nelielas peļņas likmes (šādā gadījumā cenas ir “orientētas” uz efektīvas konkrētā pakalpojuma sniegšanas izmaksām).

31. Pirmkārt, uzsveru, ka piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā paredzētais pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām” nevar tikt uzskatīts par pienākumu noteikt cenas tādā līmenī, kas atļautu segt visas izmaksas, kuras attiecīgajam operatoram ir radušās, sniedzot konkrēto pakalpojumu.

32. Tas tā ir tādēļ, ka piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā ir paredzēts pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām”. Tajā nav paredzēts pienākums “segāt” visas radušās izmaksas.

33. Protams, 13. panta 1. punktā ir norāde uz pienākumiem “attiecībā uz izmaksu segšanu”, no kuriem pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām” var tikt uzskatīts par to piemēru. Tomēr pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām” var tikt uzskatīts arī par “cenu kontroles” pasākumu piemēru, kuri arī ir minēti 13. panta 1. punktā (jo šajā tiesību normā ir noteikts, ka VRI var “uzlikt pienākumus attiecībā uz izmaksu segšanu un cenu kontroli, *ieskaitot* pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām”)⁸.

34. Otrkārt, pat ja piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā paredzētais pienākums par cenu “orientāciju uz izmaksām” būtu uzskatāms par pienākumu segt visas izmaksas, kuras ir radušās attiecīgajam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, tas vēl joprojām būtu pienākums, ko VRI *var* uzlikt operatoriem, kuriem ir būtiska nozīme tirgū. Tas nevarētu būtu pienākums, kurš VRI ir jāuzliet šādiem operatoriem konkrētos apstākļos, proti, pārmērīgi augstu cenu vai cenu ierobežojumu piemērošanas gadījumā.

35. Tas tā ir tādēļ, ka piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā ir tieši paredzēts, ka VRI “var” uzlikt pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām.

36. Ja saskaņā ar pamatdirektīvas 16. pantu veiktā tirgus analizē tiek atklāts, ka konkrētais tirgus nav faktiski konkurētspējīgs, attiecīgajai VRI ir plaša rīcības brīvība to tiesību aizsardzības līdzekļu izvēlē, kas nosakāmi operatoram, kurš ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū⁹. Saskaņā ar pamatdirektīvas 16. panta 4. punktu un piekļuves direktīvas 8. panta 2. punktu attiecīgā VRI “uzliet” pienākumu šādam operatoram. Tomēr tā var izvēlēties jebkuru uzskaitīto pienākumu, it īpaši piekļuves direktīvas 9. līdz 13. pantā minētos. “Ārkārtas apstākļos” tā var pat izvēlēties piemērot tiesību aizsardzības līdzekli, kas nav uzskaitīts piekļuves direktīvā, ar nosacījumu, ka Komisija apstiprina šāda līdzekļa piemērošanu¹⁰.

37. Attiecībā uz cenu kontroles pasākumiem piekļuves direktīvas preambulas 20. apsvērumā ir noteikts, ka pārvaldes intervence “var būt nosacīti vāja, tāda kā pienākums, lai cenas par operatora izvēli ir saprātīgas [...], vai spēcīga, tāda kā pienākums, lai cenas ir uz izmaksām orientētas”, tādējādi atzīstot, ka VRI ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz cenu kontroles pasākumiem, kas piemērojami konkrētā gadījumā. Šādu rīcības brīvību cenas kontroles pasākumu izvēlē ir atzinusi arī Tiesa¹¹.

38. Līdz ar to es uzskatu, ka piekļuves direktīvas 13. panta 1. punkts neliedz operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzlikt pienākumu noteikt cenas, kas ir zemākas par izmaksām.

39. Treškārt, es uzskatu, ka, lai arī VRI ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz piemērojamiem cenu kontroles pasākumiem, tām cenas principā ir jānosaka, balstoties uz efektīva operatora izmaksām, nevis izmaksām, kuras radušās attiecīgajam operatoram. Tas nozīmē, ka reglamentējošās cenas var būt zemākas par izmaksām, kuras radušās attiecīgajam operatoram.

40. Vēlos norādīt, ka piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā nav definētas “izmaksas”, kuras ir jāņem vērā cenu orientācijā uz izmaksām.

⁸ Mans izcēlums.

⁹ Šajā ziņā skat. Garzaniti, L., un O'Regan, M. (izd.), *Telecommunications, Broadcasting and the Internet. EU Competition Law and Regulation*, 3. izdevums. Sweet & Maxwell, 2010, 1-069. punkts: saskaņā ar pamatdirektīvu un piekļuves direktīvu, kuras abas tika pieņemtas 2002. gadā, “VRI ir piešķirta plaša rīcības brīvība to tiesību aizsardzības līdzekļu izvēlē, ko tās var piemērot uzņēmumiem, kuriem ir būtiska nozīme tirgū, atšķirībā no 1998. gada tiesiskā regulējuma, saskaņā ar kuru uzņēmumu, tiklīdz tas tika atzīts par tādu, kuram ir būtiska nozīme tirgū, tika attiecināti visi reglamentējošie attiecīgajās direktīvās paredzētie pienākumi”.

¹⁰ Skat. piekļuves direktīvas 8. panta 3. punkta otro daļu.

¹¹ Tiesas spriedumi, 2008. gada 24. aprīlis, *Arcor*, C-55/06, EU:C:2008:244, 153. punkts; 2009. gada 3. decembris, Komisija/Vācija, C-424/07, EU:C:2009:749, 61. punkts, un 2016. gada 15. septembris, *Koninklijke KPN u.c.*, C-28/15, EU:C:2016:692, 36. punkts.

41. Tomēr šīs direktīvas 13. panta 3. punktā, kas attiecas uz pienākumu piemērot cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, ir paredzēts, ka šādos apstākļos viens no “mērķiem”, kas jāievēro VRI, ir aprēķināt *efektīvas* pakalpojumu sniegšanas izmaksas¹².

42. Turklāt Ieteikuma par savienojuma pabeigšanas tarifiem 1. punktā ir paredzēts, ka “VRI ir jānosaka savienojuma pabeigšanas tarifi, pamatojoties uz izmaksām, kādas rodas *efektīvam* operatoram”¹³. Šajā ziņā uzsveru, ka, lai arī, kā iepriekš minēts, VRI ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz tiesību aizsardzības līdzekļiem, pamatdirektīvas 19. panta 1. punktā ir paredzēts, ka VRI ir “iespēju robežās [jā]ņem vērā” Komisijas sniegtās rekomendācijas un, ja VRI izvēlas neievērot rekomendāciju, tai ir “[jā]informē Komisij[a], sniedzot savas nostājas pamatojumu”. Tādēļ spriedumā lietā *Koninklijke KPN* Tiesa noteica, ka “VRI pienākums, nosakot cenu kontroles un izmaksu uzskaites pienākumus atbilstoši piekļuves direktīvas 13. pantam, *principā* ir ievērot [Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem] iekļautās norādes. Tikai tad, ja konkrētas situācijas novērtējumā izrādās, ka šajos ieteikumos ieteiktais modelis [...] nav piemērots apstākļiem, tā var to noraidīt, savu nostāju pamatojot”¹⁴.

43. Iemesls tam, kāpēc Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem ir paredzēts, ka savienojuma pabeigšanas tarifi ir jāpamato ar izmaksām, kas radušās efektīvam operatoram, kā jau iepriekš minēts, ir apstākļi, ka “pārmērīgi augstu cenu noteikšana ir reglamentējošo iestāžu galvenā problēma konkurences aspektā”, vēl jo vairāk tāpēc, ka augstas cenas par savienojuma pabeigšanu var tikt piemērotas tiešajiem lietotājiem un tikt “kompensētas, nosakot augstāku maksu par zvanīšanu”¹⁵.

44. Minētais atbilst piekļuves direktīvas 13. panta 2. punktam, kurā ir paredzēts, ka “izmaksu segšanas mehānisms vai cenu metodoloģija, kas ir atļauta, veicina *efektivitāti* un ilgstošu konkurenci un palielina patērētāju labumu”¹⁶. Tas atbilst arī piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktam, kurā ir paredzēts, ka it īpaši saskaņā ar šīs direktīvas 13. pantu uzliktie pienākumi ir “attaisnojami, ņemot vērā mērķus, kas noteikti saskaņā ar [pamatdirektīvas] 8. pantu”. Šie mērķi ietver “konkurences kropļošanas vai ierobežošanas” neesamību un “*efektīvu* investīciju infrastruktūrā” veicināšanu¹⁷.

45. Līdz ar to, ja attiecīgajam operatoram radušās izmaksas pārsniedz efektīva operatora izmaksas, cena, kas ir noteikta, pamatojoties uz pēdējā izmaksām, var būt zemāka par pirmā izmaksām. Manuprāt, tas nav pretrunā piekļuves direktīvas 13. pantam, jo, kā iepriekš izskaidrots, efektīva operatora izmaksas “parasti” ir jāizmanto, lai noteiktu cenas atkarībā no segtajām izmaksām atbilstoši šai tiesību normai. Tomēr, kā Tiesa ir noteikusi spriedumā *Koninklijke KPN*, tas neierobežo VRI brīvību konkrētā situācijā balstīties uz metodi, kas ieteikta Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem, ja tā to uzskata par atbilstošu un pamato savu rīcību¹⁸.

12 Mans izcēlums.

13 Mans izcēlums.

14 Tiesas spriedums, 2016. gada 15. septembris, *Koninklijke KPN* u.c., C-28/15, EU:C:2016:692, 38. punkts (mans izcēlums).

15 Skat. Ieteikuma par savienojuma pabeigšanas tarifiem preambulas 7. apsvērumu. Skat. arī šī ieteikuma preambulas 9. apsvērumu, kurā ir paredzēts, ka “konkurences apstākļos operatoriem būtu jāsaņem, balstoties uz pašreizējām izmaksām, un viņiem nebūtu jāsaņem kompensācija par izmaksām, kas radušās neefektivitātes dēļ [...]”.

16 Mans izcēlums.

17 Skat. pamatdirektīvas 8. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu (mans izcēlums).

18 Tiesas spriedums, 2016. gada 15. septembris, *Koninklijke KPN* u.c., C-28/15, EU:C:2016:692, 38. punkts.

46. Tomēr vēlos uzsvērt, ka, manuprāt, cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām un kas tiek uzliktas atbilstoši piekļuves direktīvas 13. pantam, nevar būt zemākas par izmaksām, kuras ir radušās efektīvam operatoram, sniedzot konkrēto savstarpēja savienojuma pakalpojumu¹⁹. Tas tā ir tādēļ, ka tādu cenu noteikšana, kuras ir zemākas par izmaksām saistībā ar efektīvu konkrētā pakalpojuma sniegšanu, var atturēt attiecīgo operatoru no sava tīkla uzturēšanas un jaunās paaudzes infrastruktūras attīstīšanas. Tas var arī atturēt konkurējošos operatorus no sava paša tīkla infrastruktūras izveides, kas ir viens no pamatdirektīvas 8. panta 2. punktā uzskaitītajiem mērķiem. Tas tā ir arī tādēļ, ka atbilstoši piekļuves direktīvas 13. panta 1. un 3. punktam attiecīgajam operatoram ir jāļauj “gūt samērīgu peļņu” no attiecīgā kapitāla vai investīcijām.

47. Atgādinu, ka izskatāmajā lietā saskaņā ar iesniedzējtiesas nolēmumu nav konstatēts, ka *Polkomtel* radušās izmaksas pārsniedza efektīva operatora izmaksas. Tādējādi *Polkomtel* MTR tarifs tika noteikts, balstoties uz vidējo trīs vēsturisko operatoru, proti, paša *Polkomtel* un konkurentu *Orange* tīkla un *T-Mobile* tīkla, kas tika izmantoti par aprēķinu kritēriju, MTR tarifu²⁰. Tiesai nav sniegta nekāda informācija par to, kā tika aprēķināts MTR tarifs *Orange* tīklam un *T-Mobile* tīklam. It īpaši nav nekādu norāžu par to, vai MTR tarifs *Orange* tīklam un *T-Mobile* tīklam tika noteikts brīvi vai arī to noteica UKE vadītājs²¹. Ja šos tarifus noteica UKE vadītājs, tie varētu būt aprēķināti, pamatojoties uz efektīva operatora izmaksām.

48. Tādēļ iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai *Polkomtel* MTR tarifs ir balstīts uz izmaksām, kuras ir radušās efektīvam operatoram saistībā ar balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniegšanu vairumtirdzniecībā mobilajā tīklā. Ja tā nebūtu, iesniedzējtiesai būtu jāpārbauda, vai pamatota bija atkāpe no modeļa, kas tiek atbalstīts Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem, un vai 2009. gada lēmumā par MTR tarifu šāda pieeja tika pamatota. Šajā ziņā vēlos norādīt, ka tiesas sēdē UKE vadītāja pārstāvis apgalvoja, ka 2009. gada lēmumā par MTR tarifu tika piemērota kritēriju noteikšanas metode, jo Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem ir atļauts VRI piemērot pārejas periodu, lai ieviestu savienojuma pabeigšanas tarifus, pamatojoties uz efektīvām izmaksām, un ka 2009. gada lēmums par MTR tarifu tika pieņemts šāda pārejas perioda laikā, kurš beidzās 2012. gada 31. decembrī²².

49. Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka piekļuves direktīvas 13. pants, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja VRI operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzliek pienākumu par cenu orientāciju uz izmaksām, šīs cenas principā var tikt noteiktas zemākas par izmaksām, kas radušās attiecīgajam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, ar nosacījumu, ka tās netiek noteiktas zemākas par izmaksām, kuras rodas

19 Skat. Garzaniti, L., un O'Regan, M. (izd.), *Telecommunications, Broadcasting and the Internet EU Competition Law and Regulation*, 3. izdevums. Sweet & Maxwell, 2010, 1-278. punkts: operatori, kuriem ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, tomēr var paaugstināt cenas, “ja ir uzticami pierādījumi no VRI apstiprinātās izmaksu uzskaites analīzes, ka ieteiktais cenu līmenis būtu zemāks par attiecīgo tīkla elementu un efektīvajām pieprasīto pakalpojumu izmaksām, iekļaujot samērīgu peļņas normu. Skat. arī. Marini Balestra, F., *Manuale di diritto europeo e nazionale delle comunicazioni elettroniche*, CEDAM, 2013, 175. lpp.: “principā cenu orientācija uz izmaksām ir zemākā robeža, kuru VRI nevar pārkāpt, proti, VRI nevar uzlikt tarifus, kas ir zemāki par izmaksām [...]. Tomēr šis apgalvojums ir jāabalansē ar apstākli, ka VRI aprēķinātās izmaksas var būt zemākas nekā faktiskās izmaksas, ja VRI piemērotajām izmaksu uzskaites metodoloģijā tiek izmantotas efektīva operatora infrastruktūras izmaksas, nevis attiecīgā operatora izmaksas [...]. Līdz ar to VRI nevar noteikt cenas, kas ir zemākas par tās aprēķinātajām izmaksām, bet tā var noteikt cenas, kas ir zemākas nekā faktiskās izmaksas”. [Neoficiāls tulkojums]

20 Iesniedzējtiesas nolēmumā ir uzsvērts, ka “šajā lietā nav pierādīts, ka *Polkomtel* izmaksas, kas ir cenas par pakalpojumu, uz kuru attiecas PT 40. pantā noteiktais pienākums, noteikšanas pamatā, būtu veidotas augstākā līmenī nekā šā pakalpojuma efektīvai sniegšanai pietiekamais apmērs. UKE vadītājs tikai atzina, ka cena, kas noteikta, pamatojoties uz *Polkomtel* segtajām izmaksām, galu galā ir jānosaka zemākā līmenī, lai nodrošinātu vienādus konkurences nosacījumus visiem operatoriem ar būtisku ietekmi tirgū” (mans izcēlums). Turklāt tiesas sēdē UKE vadītājs norādīja, ka 2009. gada lēmumā par MTR tarifu ir piemērota kritēriju noteikšanas metodoloģija.

21 Tomēr atgādinu, ka tiesas sēdē UKE vadītājs minēja, ka lietas apstākļu iestāšanās brīdī trim operatoriem, tostarp *Polkomtel*, bija būtiska ietekme Polijas tirgū. Katrs no tiem pārvaldīja aptuveni 30 % tirgus, un katram no tiem UKE vadītājs bija uzlicis pienākumus.

22 Proti, Ieteikuma par savienojuma pabeigšanas tarifiem 11. punktā ir paredzēts, ka “VRI ir jānodrošina, ka līdz 2012. gada 31. decembrim savienojuma pabeigšanas tarifi ir ieviesti izdevīgā un simetriskā līmenī”. Turklāt šī ieteikuma preambulas 21. apsvērumā ir noteikts, ka “pārejas periods līdz 2012. gada 31. decembrim ir jāuzskata par pietiekami ilgu, lai ļautu VRI ieviest izmaksu modeli”.

efektīvam operatoram par šāda pakalpojuma sniegšanu. Tomēr tas neierobežo VRI rīcības brīvību attiecīgajā situācijā noteikt cenas, kuras ir augstākas par izmaksām, kuras ir radušās efektīvam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, ja tā šādu metodoloģiju uzskata par atbilstošu un sniedz tās izmantošanas pamatojumu.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

50. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu un Hartas 16. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja VRI operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzlikt pienākumu noteikt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, tā šim operatoram var uzlikt pienākumu ik gadu koriģēt cenas, pamatojoties uz aktuālajiem datiem par izmaksām, un pirms šo cenu piemērošanas uzsākšanas iesniegt VRI šādi atjauninātas cenas.

51. *Polkomtel* apgalvo, ka gadījumā, ja operatoram, kuram ir būtiska nozīme tirgū, tiek uzlikts pienākums noteikt cenas atkarībā no segtajām izmaksām, tam nevar tikt pieprasīts koriģēt šīs cenas katru gadu un iesniegt koriģētās cenas attiecīgajai VRI, kura tās pārbauda pirms šo cenu piemērošanas uzsākšanas. Pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām var tikt uzlikts, tikai ievērojot sarežģītu procedūru, kas ietver tirgus analīzes veikšanu pamatdirektīvas 16. panta izpratnē. Šāda tirgus analīze saskaņā ar pamatdirektīvas 16. panta 6. punktu, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK²³ (kas, kā atzīst *Polkomtel*, nebija piemērojama lietas apstākļu iestāšanās brīdī), ir jāveic reizi trīs gados un reizi divos gados saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu. Tomēr nekas neliedzot attiecīgajai VRI veikt tirgus analīzi biežāk. Gluži pretēji, attiecīgā VRI, neveicot jaunu tirgus analīzi, nevarot pieprasīt attiecīgajam operatoram koriģēt iepriekš noteiktās uz izmaksām orientētas cenas. Pretējā gadījumā regulētās cenas varētu tikt saglabātas apstākļos, kad tirgus ir kļuvis konkurējošs. It īpaši piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts nevarot tikt interpretēts tādējādi, ka attiecīgajam operatoram katru gadu būtu pienākums koriģēt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām.

52. Nīderlandes valdība piekrīt *Polkomtel*. It īpaši tā uzsver, ka tirgus analīze attiecībā uz balsu izsaukuma savienojuma pabeigšanu mobilajos tīklos VRI ir jāveic reizi trīs gados. Tāpēc VRI ir jānosaka maksimālās cenas nākamajiem trim gadiem. Gadījumā, ja VRI pieprasītu koriģēt šīs cenas katru gadu, šīs iestādes neievērotu piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktā paredzēto samērīguma prasību un operatori zaudētu tiesisko noteiktību, un tādējādi tiktu apdraudētas investīcijas.

53. *UKE* vadītājs apgalvo, ka operatoram, kuram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, var tikt pieprasīts katru gadu koriģēt un iesniegt attiecīgajai VRI šīs cenas pārbaudes pirms šo cenu piemērošanas uzsākšanas veikšanai. Tas tā esot tādēļ, ka piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzētas VRI pilnvaras pieprasīt attiecīgajam operatoram pamatot savas cenas *jebkurā laikā* un vajadzības gadījumā – tās koriģēt. *PT UKE* vadītājam esot paredzētas tikai pilnvaras pieprasīt cenu pamatojumu un vajadzības gadījumā pieprasīt tās koriģēt vienreiz gadā. Tādēļ *PT* esot saderīgs ar piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktu un nodrošina operatoriem tiesisko noteiktību. Tas arī atbilst piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktā paredzētajai samērīguma prasībai.

54. Itālijas un Polijas valdības, kā arī Komisija piekrīt *UKE* vadītāja nostājai.

55. Manuprāt, piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja operatoram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, šim operatoram var būt pienākums koriģēt savas cenas reizi gadā, pamatojoties uz atjauninātiem datiem par izmaksām, un iesniegt šīs cenas attiecīgajai VRI pārbaudes veikšanai.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīva, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/21, Direktīvā 2002/19 un Direktīvā 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (OV 2009, L 337, 37. lpp.).

56. Piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzēts, ka, “ja operatoram *ir* pienākums attiecībā uz cenu orientāciju uz to izmaksām”²⁴, proti, kad šis pienākums operatoram jau ir uzlikts, “[VRI] var pieprasīt [šim] operatoram sniegt savu cenu pilnīgu pamatojumu un vajadzības gadījumā var pieprasīt koriģēt cenas”.

57. Vēlos norādīt, ka atbilstoši Komisijas apgalvojumam piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā nav nekādas norādes par to, cik bieži attiecīgā VRI var pieprasīt pamatojumu un, vajadzības gadījumā, pieprasīt koriģēt iepriekš noteiktās cenas²⁵.

58. Līdz ar to ir jānorāda uz piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktu, kurā ir paredzēts, ka tādi pienākumi kā pienākumi par cenu orientāciju uz izmaksām “ir pamatoti ar noteiktās problēmas raksturu un ir samērīgi un attaisnojami, ņemot vērā mērķus, kas noteikti saskaņā ar [pamatdirektīvas] 8. pantu”. Man šķiet, ka piekļuves direktīvas 8. panta 4. punkts ir jāattiecina ne tikai uz sākotnējo pienākuma par cenu orientāciju uz izmaksām uzlikšanu, bet arī uz šādu cenu koriģēšanu atbilstoši piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktam. Tāpēc iepriekš noteiktu cenu, kuras ir orientētas uz izmaksām, pamatojuma un koriģējumu pieprasīšanas periodiskumam konkrētajā lietā ir jābūt saprātīgam (“pamatojoties uz noteiktās problēmas raksturu”), samērīgam un vērstam uz pamatdirektīvā paredzēto mērķu sasniegšanu.

59. Vēlos norādīt, ka viena no elektronisko komunikāciju tirgu īpašībām ir to straujā attīstība tehnoloģiju attīstības dēļ. Tiesas sēdē Komisija paskaidroja, ka šādiem tirgiem “ir raksturīga strauja attīstība un tehnoloģiju progress”, savukārt *UIKE* vadītājs uzsvēra, ka “negaidīti parādās tehnoloģiju attīstība, kura būtiski maina attiecīgā tirgus darbību”²⁶. Ņemot vērā šādas tirgus īpašības, uzskatu, ka pienākums reizi gadā koriģēt iepriekš noteiktās cenas nevar tikt uzskatīts par pārmērīgu vai nesamērīgu.

60. Turklāt uzsveru, ka savlaicīgi nekoriģētas cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, var izkropļot vai ierobežot konkurenci, kas saskaņā ar pamatdirektīvas 8. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir jānovērš. Proti, ja izmaksas būtiski pazeminātos pēc tam, kad ir noteiktas cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, attiecīgais operators, savlaicīgi nekoriģējot cenas, varētu piemērot pārmērīgi augstas cenas. Savukārt, ja izmaksas paaugstinātos pēc tam, kad ir noteiktas cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, attiecīgajam operatoram varētu nākties saskarties ar grūtībām uzturēt infrastruktūru vai veikt investīcijas jaunās tehnoloģijās.

61. Līdz ar to, manuprāt, operatoram, kuram iepriekš ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, var tikt pieprasīts iesniegt cenu pamatojumu un vajadzības gadījumā ik gadu tās koriģēt.

62. Tagad aplūkošu to, vai VRI ir jāveic tirgus analīze pamatdirektīvas 16. panta izpratnē, pirms tās reizi gadā lūdz šādi koriģēt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām.

63. Vispirms norādīšu, ka pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām var tikt uzlikts kā pēdējais trīs posmu procesā²⁷.

24 Mans izcēlums.

25 Nav nozīmes tam, ka atbilstoši tam, ko norāda *Polkomtel*, pamatdirektīvas 16. panta 6. punktā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140, ir paredzēts, ka VRI ir jāveic tirgus analīze reizi trīs gados. Tiesai tiek jautāts, cik bieži VRI var pieprasīt koriģēt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, atbilstoši piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktam. Tai netiek jautāts, cik bieži VRI var veikt tirgus analīzi pamatdirektīvas 16. panta izpratnē.

26 Skat. arī Garzaniti, L., un O'Regan, M. (izd.), *Telecommunications, Broadcasting and the Internet. EU Competition Law and Regulation*, 3. izdevums. Sweet & Maxwell, 2010, 4-015. punkts, kurā ir uzsvērtā tehnoloģiju attīstības ietekme uz tirgus definīciju.

27 Skat. Garzaniti, L., un O'Regan, M. (izd.), *Telecommunications, Broadcasting and the Internet. EU Competition Law and Regulation*, 3. izdevums. Sweet & Maxwell, 2010, 1-220.–1-226. punkts.

64. Pirmajā posmā ir jākonstatē un jādefinē tirgi, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, proti, tirgi, kuri var attaisnot reglamentējošo pienākumu uzlikšanu. Savienības līmenī Komisija, pamatojoties uz pamatdirektīvas 15. panta 1. punktu, izdod ieteikumu. Šajā ieteikumā ir uzskaitīti tirgi, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums²⁸. Šādā gadījumā VRI ir jākonstatē un jādefinē attiecīgie tirgi savu valstu teritorijās. Saskaņā ar pamatdirektīvas 15. panta 3. punktu tās to dara, “iespēju robežās ņemot vērā” Komisijas izdoto ieteikumu.

65. Saskaņā ar pamatdirektīvas 16. panta 1. un 2. punktu otrajā posmā attiecīgā VRI veic attiecīgā tirgus analīzi, lai noteiktu, vai tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs, proti, vai operatoram (atsevišķi vai kopā ar citiem) ir būtiska nozīme šajā tirgū²⁹.

66. Trešajā posmā, ja VRI konstatē, ka operatoram ir būtiska ietekme attiecīgajā tirgū, tai ir jāuzliek šim operatoram atbilstoši pienākumi, ievērojot pamatdirektīvas 16. panta 2. un 4. punktu. Viens no šādiem pienākumiem ir piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā paredzētais pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām.

67. Manuprāt, VRI var ik gadu pieprasīt koriģēt cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, neveicot tirgus analīzi pamatdirektīvas 16. panta izpratnē.

68. Pirmkārt, pamatdirektīvas 16. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, “ja [VRI] saskaņā ar [...] [piekļuves direktīvas] [...] 8. panta prasībām ir jānosaka, vai uzlikt, saglabāt, grozīt vai atsaukt pienākumus uzņēmumiem, tā, pamatojoties uz tās šā panta 1. punktā minēto tirgus analīzi, nosaka, vai attiecīgais tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs”. Pamatdirektīvas 16. panta 1. punktā ir paredzēts, ka cik vien iespējams drīz pēc Komisijas rekomendācijas par attiecīgā produkta vai pakalpojuma tirgiem, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, pieņemšanas (lidz šim Komisija tā ir rīkojusies trīs reizes)³⁰, VRI ir jāveic to tirgu analīze, kurus Komisija ir noteikusi šajā ieteikumā. Tādējādi man šķiet, ka pamatdirektīvas 16. panta 2. punktā VRI nav paredzēts pienākums veikt jaunu tirgus analīzi, ja tās mēģina noteikt, vai ir “jāgroza” iepriekš uzliktais pienākums. Tā vietā 16. panta 2. punktā ir tikai paredzēts, ka VRI ir jāatsaucas uz sākotnējo tirgus analīzi, balstoties uz kuru ir, piemēram, uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, un jāpārbauda, vai, ņemot vērā atjauninātus datus par izmaksām, šis pienākums vēl ir pamatots.

69. Otrkārt, piekļuves direktīvas preambulas 15. apsvērumā ir konkretizēts, ka, lai uzliktu īpašu pienākumu operatoram, kura būtiskā ietekme tirgū ir jau noteikta, pamatojoties uz tirgus analīzi, nav nepieciešama “papildu tirgus analīze”, bet tikai “pamatojums tam, ka attiecīgais pienākums ir lietderīgs un samērīgs attiecībā uz noteiktās problēmas raksturu”. Tādējādi atbilstoši pamatdirektīvas 16. pantam veiktās tirgus analīzes vienīgais mērķis ir noteikt, vai tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs. Efektīvas konkurences trūkumam var būt dažāda nozīme, piemēram, kā tas ir paredzēts piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktā, “attiecīgais operators var paturēt cenas pārmērīgi augstā līmenī vai piemērot cenu ierobežojumus, kaitējot [tiešajiem] lietotājiem”. Tiklīdz minētais ir konstatēts, nav nepieciešama papildu tirgus analīze, lai uzliktu reglamentējošus pienākumus. Citiem vārdiem sakot, tirgus analīzes mērķis

28 Komisijas 2007. gada 17. decembra Ieteikums par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21 (2007/879/EK) (turpmāk tekstā – “Ieteikums par tirgiem”) (OV 2007, L 344, 65. lpp.).

29 Pamatdirektīvas 14. pantā paredzētā jēdziena “būtiska ietekme tirgū” definīcija ir vienāda ar konkurences tiesībās izmantoto dominējoša stāvokļa jēdzienu. Skat. Komisijas pamatnostādņu par tirgus analīzi un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanu atbilstīgi [Eiropas Savienības] reglamentējošajiem noteikumiem par elektroniskajiem sakariem un pakalpojumiem (OV 2002, C 165, 6. lpp.) 70. punktu.

30 Pirmais ieteikums par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, tika pieņemts 2003. gadā (Komisijas 2003. gada 11. februāra Ieteikums par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21 (2003/311/EK), OV 2003, L 114, 45. lpp.). Otrs ieteikums tika pieņemts 2007. gadā (Ieteikums par tirgiem, minēts 28. zemsvītras piezīmē). Trešais ieteikums tika pieņemts 2014. gadā (Komisijas 2014. gada 9. oktobra Ieteikums par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21 (2014/710/ES), OV 2014, L 295, 79. lpp.).

pamatdirektīvas 16. panta izpratnē nav noteikt, vai konkrētais līdzeklis ir pamatots. Līdz ar to, ja, lai noteiktu, vai ir jāparedz cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, nekāda tirgus analīze nav vajadzīga, nevar tikt pieprasīts veikt tirgus analīzi, lai noteiktu, vai pēc gada šīs cenas būtu jākorrigē (vai jāsauglabā, vai jāatsauc).

70. Acīmredzami, tas nenozīmē, ka iepriekš noteiktās cenas, kuras ir orientētas uz izmaksām, var tikt grozītas, nenovērtējot to pamatotību un samērīgumu. Piekļuves direktīvas preambulas 15. apsvērumā paredzētais pamatotības un samērīguma “pamatojums” attiecībā uz sākotnējo pienākumu uzlikšanu, manuprāt, ir attiecināms arī uz šī pienākuma grozīšanu. Tas atbilst piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktam, kurā ir paredzēts, ka pienākumiem ir jābūt “samērīgiem”.

71. Šajā ziņā vēlos norādīt, ka, lai arī piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzēts, ka attiecīgais operators “pierāda, ka cenas veidojas no izmaksām”, šajā tiesību normā tomēr ir norāde uz “efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksu” aprēķināšanu, ko ir paredzēts veikt VRI. Manuprāt, tas nozīmē, ka VRI ir jāpārbauda attiecīgā operatora sniegtā informācija un jānovērtē, vai, balstoties uz sākotnējo tirgus analīzi³¹, aprēķinātās izmaksas nav mainījušās un vai tādējādi nav jākorrigē cenas.

72. Manuprāt, tas atbilst Hartas 16. pantā paredzētajai darījumdarbības brīvībai.

73. Hartas 16. pantā paredzētā aizsardzība ietver brīvību veikt saimniecisko vai komercdarbību, līgumu slēgšanas brīvību un brīvu konkurenci. Līgumu slēgšanas brīvība ietver brīvību noteikt pakalpojuma cenu³². Manuprāt, pienākums noteikt uz izmaksām orientētas cenas neapstridami skar darījumdarbības brīvību. Tādēļ pienākums ik gadu koriģēt šādas cenas, VRI neveicot tirgus analīzi, arī skar šo brīvību.

74. Tomēr ar Hartas 52. panta 1. punktu ir pieļauts, ka tajā nostiprināto tiesību un brīvību izmantošanai var tikt noteikti ierobežojumi, ja šie ierobežojumi ir noteikti tiesību aktos, tajos ir ievērota minēto tiesību un brīvību būtība un saskaņā ar samērīguma principu tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko ir atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības³³. Pirmkārt, vēlos norādīt, ka pienākums noteikt uz izmaksām orientētas cenas, kā arī pienākums koriģēt šīs cenas ik gadu, VRI neveicot tirgus analīzi, ir paredzēts valsts tiesībās, proti, *PT*. Otrkārt, ar šiem pienākumiem tiek ievērota darījumdarbības brīvības būtība, jo operatori vēl joprojām var sniegt attiecīgo savstarpējā savienojuma pakalpojumu (ņemot vērā, ka VRI nevar noteikt cenas līmeni, kas ir zemāks par efektīva operatora izmaksām). Treškārt, *PT* 39. un 40. pants, ar ko ir transponēts piekļuves direktīvas 13. pants, ir vērsts uz tādiem vispārējas nozīmes mērķiem, ko ir atzinusi Savienība, piemēram, piekļuves direktīvas 8. panta 2. punktā minēto konkurences veicināšanu. It īpaši pienākumam noteikt uz izmaksām orientētas cenas un tās koriģēt ik gadu saskaņā ar piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktu būtu jāattur operatorus piemērot pārmērīgi augstas cenas vai cenu ierobežojumus. Ceturtkārt, pienākums ik gadu koriģēt cenas, pamatojoties uz attiecīgās VRI pārbaudi par šādu koriģējumu pamatotību, ņemot vērā izmaksu attīstību, atbilst piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktā paredzētajai samērīguma prasībai.

75. Tādēļ uz otro jautājumu ir jāatbild, ka piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts, skatīts kopsakarā ar šīs direktīvas 8. panta 4. punktu un Hartas 16. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja VRI operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzliek pienākumu par cenu orientāciju, šī VRI var pieprasīt attiecīgajam operatoram iesniegt pilnīgu tā cenu pamatojumu un vajadzības gadījumā pieprasīt tam katru gadu tās koriģēt. Lai pieprasītu šādu cenu koriģēšanu, VRI nav pienākuma veikt tirgus analīzi pamatdirektīvas 16. panta izpratnē. Tomēr tām ir jānodrošina, lai cenu koriģējumi būtu pamatoti un samērīgi, ņemot vērā cenu izmaksu attīstību.

31 Neraugoties uz piemēroto izmaksu aprēķināšanas metodoloģiju.

32 Spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 42. un 43. punkts.

33 Spriedums, 2016. gada 21. decembris, *AGET Iraklis*, C-201/15, EU:C:2016:972, 70. punkts.

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu

76. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai operatoram – kuram, pamatojoties uz piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktu, ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām –, pamatojoties uz šī direktīvas 13. panta 3. punktu, var tikt pieprasīts koriģēt tā cenas tikai pēc šādu cenu piemērošanas uzsākšanas vai arī pirms to piemērošanas uzsākšanas³⁴.

77. Iesniedzējtiesa norāda, ka piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkta poļu valodas redakcijā ir paredzēts, ka “[VRI] var pieprasīt uzņēmējam sniegt *piemēroto* cenu pilnīgu pamatojumu un vajadzības gadījumā var pieprasīt attiecīgi koriģēt šīs cenas”³⁵. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šīs tiesību normas poļu valodas redakcija liecina, ka VRI operatoram, kuram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, var pieprasīt koriģēt šīs cenas tikai pēc tam, kad tas ir uzsācis piemērot uz izmaksām orientētas cenas, kuras noteiktas, pamatojoties uz 13. panta 1. punktu. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka 13. panta 3. punkta pēdējā teikuma redakcijā angļu, vācu un franču valodā, pretēji poļu valodas redakcijai, nav norādes uz jau “piemērotām” cenām. Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka VRI, pamatojoties uz 13. panta 3. punktu, operatoram, kuram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, var pieprasīt koriģēt šīs cenas ne tikai tad, kad operators ir sācis šīs cenas piemērot, bet arī pirms to piemērošanas uzsākšanas.

78. Norādu, ka piemēram, piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkta pēdējā teikuma redakcijās dāņu, vācu, franču, ungāru, itāļu un zviedru valodā³⁶ visās ir paredzēts, ka VRI var pieprasīt operatoram sniegt pilnīgu “tā cenu” pamatojumu. Šo valodu redakcijās nav nekādas atsauces uz “piemērotajām” cenām. Taču spāņu valodas redakcijā ir norāde uz “piemērotajām” cenām³⁷.

79. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gadījumā, ja Savienības tiesību akta teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā tiesību norma ir jāinterpretē atkarībā no tā tiesiskā regulējuma vispārējās struktūras un mērķa, kurā šī tiesību norma ietilpst³⁸. Izskatāmajā lietā piekļuves direktīvas 13. panta 3. punktā ir paredzēts, ka operators, kuram, pamatojoties uz 13. panta 1. punktu, ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, faktiski piemēro uz izmaksām orientētas cenas. 13. panta 3. punktā ir garantēts, ka, pamatojoties uz 13. panta 1. punktu, uzliktais pienākums tiek efektīvi īstenots. Man šķiet, ka šis pienākums nevarētu tikt efektīvi īstenots, ja attiecīgā VRI nevarētu pieprasīt operatoram

34 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izriet, ka ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, “vai piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka operatora ar būtisku ietekmi tirgū pienākums koriģēt cenas, kuras tas ir aprēķinājis, *izpildot pienākumu, kurš uzlikts atbilstoši piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktam*, rodas tikai pēc tam [...], kad komercdarbībā ir uzsākts piemērot šādi noteiktās cenas, vai [...], [pirms] operators komercdarbībā piemēro [VRI] noteiktās cenas” (mans izcēlums). Tādēļ, manuprāt, iesniedzējtiesa nejauda, vai, pamatojoties uz [piekļuves direktīvas] 13. panta 3. punktu, attiecīgajam operatoram var tikt pieprasīts koriģēt savas cenas, ja tas piemēro brīvi noteiktas cenas, kā arī, ja tas piemēro cenas, ko iepriekš noteikusi VRI, pamatojoties uz [piekļuves direktīvas] 13. panta 1. punktu. Iesniedzējtiesa jautā, vai, pamatojoties uz [piekļuves direktīvas] 13. panta 3. punktu, attiecīgajam operatoram var tikt pieprasīts koriģēt savas cenas pēc tam, kad tas ir uzsācis piemērot cenas, ko VRI ir iepriekš noteikusi, pamatojoties uz [piekļuves direktīvas] 13. panta 1. punktu, kā arī, pirms tas ir uzsācis piemērot cenas, ko iepriekš ir noteikusi VRI.

35 Mans izcēlums. Piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkta pēdējā teikuma redakcija poļu valodā ir šāda: “[k]rajowe organy regulacyjne mogą zażądać od danego operatora całościowego uzasadnienia *stosowanych cen*, a w razie potrzeby – odpowiedniego dostosowania tych cen” (mans izcēlums).

36 Dāņu valodas redakcija ir šāda: “de nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en udbyder om at fremlægge fuld dokumentation for *priserne* og om nødvendigt kræve, at *priserne* tilpasses”; vācu valodas redakcija ir šāda: “die nationalen Regulierungsbehörden können von einem Betreiber die umfassende Rechtfertigung *seiner Preise* und gegebenenfalls deren Anpassung verlangen”; franču valodas redakcija ir šāda: “les autorités réglementaires nationales peuvent demander à une entreprise de justifier intégralement *ses prix* et, si nécessaire, en exiger l’adaptation”; ungāru valodas redakcija ir šāda: “a nemzeti szabályozó hatóságok megkövetelhetik az üzemeltetőtől, hogy *árait* teljeskörűen indokolja, és szükség szerint megkövetelhetik az *árak* kiigazítását is”; itāļu valodas redakcija ir šāda: “le autorità nazionali di regolamentazione possono esigere che un operatore giustifichi pienamente *i propri prezzi* e, ove necessario, li adegui”, un zviedru valodas redakcija ir šāda: “de nationella regleringsmyndigheterna får åläggga en operatör att fullt ut motivera *sina priser* och, när så är lämpligt, kräva att *priserna* justeras” (mans izcēlums).

37 Spāņu valodas redakcija ir šāda: “las autoridades nacionales de reglamentación podrán exigir a un operador que justifique plenamente *los precios que aplica* y, cuando proceda, ordenarle que los modifique” (mans izcēlums).

38 Spriedums, 2017. gada 17. maijs, *ERGO Poist’ovňa*, C-48/16, EU:C:2017:377, 37. punkts.

koriģēt tā cenas, pirms tas sāk tās piemērot, kā arī pēc tam, kad šīs cenas jau ir piemērotas. Šajā ziņā uzsveru, ka pamatdirektīvas 8. panta 1. punktā ir paredzēts, ka VRI veic “visus pamatotos pasākumus”, lai sasniegtu šī panta 2. punktā izklāstītos mērķus, it īpaši konkurences veicināšanu, ar nosacījumu, ka šie pasākumi ir samērīgi³⁹.

80. Tādēļ uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja, pamatojoties uz šīs direktīvas 13. panta 1. punktu, operatoram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, šim operatoram var tikt pieprasīts koriģēt tā cenas pirms to piemērošanas uzsākšanas vai pēc šādu cenu piemērošanas uzsākšanas.

IV. Secinājumi

81. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva) 13. pants, skatīts kopsakarā ar tās 8. panta 4. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja valsts regulatīvā iestāde operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzliek pienākumu par cenu orientāciju uz izmaksām, šīs cenas principā var noteikt zemākas par izmaksām, kas radušās attiecīgajam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, ar nosacījumu, ka tās netiek noteiktas zemākas par izmaksām, kuras rodas efektīvam operatoram par šāda pakalpojuma sniegšanu. Tomēr tas neierobežo valsts regulatīvās iestādes rīcības brīvību attiecīgajā situācijā noteikt cenas, kuras ir augstākas par izmaksām, kuras ir radušās efektīvam operatoram, sniedzot konkrēto pakalpojumu, ja tā šādu metodoloģiju uzskata par atbilstošu un sniedz tās izmantošanas pamatojumu;
- 2) Piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts, skatīts kopsakarā ar šīs direktīvas 8. panta 4. punktu un Eiropas Pamattiesību hartas 16. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja valsts regulatīvā iestāde operatoram, kas ir izraudzīts kā tāds, kuram ir būtiska ietekme tirgū, uzliek pienākumu par cenu orientāciju uz izmaksām, šī valsts regulatīvā iestāde var pieprasīt attiecīgajam operatoram iesniegt pilnīgu tā cenu pamatojumu un vajadzības gadījumā pieprasīt tam katru gadu pieprasīt tās koriģēt. Lai pieprasītu šādu cenu koriģēšanu, valsts regulatīvajām iestādēm nav pienākuma veikt tirgus analīzi Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīvas 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) 16. panta izpratnē. Tomēr tām ir jānodrošina, lai cenu koriģējumi būtu pamatoti un samērīgi, ņemot vērā cenu izmaksu attīstību.
- 3) Piekļuves direktīvas 13. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja, pamatojoties uz piekļuves direktīvas 13. panta 1. punktu, operatoram ir uzlikts pienākums par cenu orientāciju uz izmaksām, šim operatoram var tikt pieprasīts koriģēt tā cenas pirms to piemērošanas uzsākšanas vai pēc šādu cenu piemērošanas uzsākšanas.

³⁹ Jāuzsver, ka tiesas sēdē *UKE* vadītāja pārstāvji un Polijas valdības pārstāvji norādīja, ka 2009. gada lēmums par *MTR* tarifu netika piemērots ar atpakaļejošu spēku.